

איצרות

גליון שפועי מאיצרותיהם של רביה"ק רבי נחמן מברסלב ותלמידיו זיע"א

התחדשות

לוח ברסלב

להגל התחלת הספר הקדוש 'ליקוטי מוהר"ן בפעם החמש-עשרה במסגרת העמוד היומי – ניתן להשיג את 'לוח ברסלב' המכיל את כל סדרי הלימוד שנקבעו על ידי חשובי חסידי ברסלב, כולל לימודים יומיים נוספים.

כמו כן מופיעים בלוח, הזמנים היומיים בעיר אומן, כמו גם רשימת ימי השנה של חסידי ברסלב, נוחם עדן.

ניתן להשיג את הלוח בחנויות ספרי ברסלב.

דבר איתו

הופיע האלבום הנפלא 'דבר איתו' הכולל שירי התעוררות, שמחה ואמונה.

כתב, הלחין ושר – ר' יצחק ליבוביץ.

ניתן להשיגו בחנויות ספרי ברסלב.

להזמנות, טל. 052-7641845.

תקוות המכורים לפרנסה

עיניו התמלאו דמעות התרגשות. לא היה לו ספק, זה כתב ידו של ראש הישיבה בכבודו ובעצמו. בפתק נרשמו באופן מדויק הוראות ברורות לאברך שהוצמד אליו כחונך – איך להתנהג עמו. ניכר שהושקעה כאן מחשבה רבה לקרב, לשמור, לעודד ולרומם...

קשה לו להאמין שזוהי המציאות; הוא הרי האכיל מרורות את צוות הישיבה, תמיד פזל לרוח הרחוב, וכאשר הגדיש את הסאה הורחק באין מנוס מבין כתלי בית המדרש.

תמיד חשב שראש הישיבה שונא אותו שנאה תהומית ושלבטח שמח מאד ביום בו התפטר ממנו סופית. מה גדולה היתה הפתעתו כאשר גילה את המכתב שהעיד יותר מכל על לב חם ואוהב שנושא על גביו את דאגת התלמיד לשעבר. מכל מילה ניכטה הדאגה הרחימאית,

איך לנווט את דרכו גם בתוך המדמנה שבה שקע – כדי שלא ירחיק יותר מדי; כיצד להשאיר חרך צר, דרכו יוכל לשוב ולהתחיל מחדש.

סירדת הפרנסה, הבוץ האנושי הזה כבר הפיל אלפים ורבות אלי תהום. "דוע", כותב רבי נתן, "שמרית טרדת הפרנסה מכלה חיי האדם ומרחקת אותו מעבודת ה' יתברך", (ליקוטי הלכות, ר"ח ה).

זוהי תוצאה של אותה קללה איומה בה קולל האדם הראשון כאשר המרה את פי בוראו בעצתו של הנחש –

"בעצבון תאכלנה בועת אפיך תאכל לחם", קללה שגרמה שהפרנסה תבוא בצער, ביגיעה ובמרירות.

אך מסתבר שאין זו מציאות הכרחית; הבחירה ניתנה לאדם האם וכמה היא לו חלק באותה עצבות וטירדה, זאת מכיוון שהקושי הגשמי נובע מן הארס הרוחני שהנחש הקדמוני הכניס באדם, בכך הוא ערער את אמונתו ובטחונו בבוראו הון ומפרנס, ועורר בו פחד שווא – מה יאכל ביום מחר.

פחד זה גורם לאדם לבקש אפילו אמצעים קשים ומרים לפרנסתו, ומי שאכן נסחף אחר בהלה זו ומשתעבד ליגיעות וטרחות קשות מושך על עצמו את טומאת הנחש וקללתו. אך כאשר הוא בוטח בה' ומקיים את צו חכמינו הקדושים: "עשה תורתך קבע ומלאכתך עראי" (אבות א. טו), אזי הוא יוצא לחירות אמיתית, והפרנסה מגיעה אליו בקלות.

ההשתעבדות לטרדת הפרנסה כמוה כעבדות, והיא עומדת בסתירה גמורה לקדושת קבלת התורה שעניינה חירות מעבדות מצרים והשתעבדות לבורא העולם בלבד. כאשר האדם שב ונעשה עבד לפרנסתו, הרי מלבד המרירות הגשמית והפסד הזמן – הוא גם מתנתק בכך משורש התורה והקדושה, ומתחבר לטומאה, שכן העבדות הגשמית היא שורש טומאת עשיו ועמלק.

ואם כל השתעבדות יתירה לטרדת הפרנסה מטמאת ומזיקה, הרי מי שמוכר את עצמו לגמרי עבור הפרנסה, נופל נפילה אנושה. זוהי מהותו של 'עבד עברי' שמוכר את עצמו כדי לזכות באותן פרוטות עלובות תמורת חירותו, ומכיוון שכך הוא מאבד את כל קדושת יהדותו, עד שהוא כבר רשאי לשאת שפחה כנענית, בת אל נכר!

אך ראה זה פלא, הגדר האחרונה שמפרידה בין היהודי לגוי התערערה אצל עבד זה; נפשו הירודה והמסואבת הגיעה לכאורה לתחנית העמוקה ביותר – ואף על פי כן, גם בבור העמוק הזה מגיע הצו האלוקי בפרשתנו: "אם בגפו יבוא בגפו יצא", לאמור, שרק כאשר העבד היה נשוי קודם לאשה יהודייה מותר לו לשאת שיפחה, זאת מכיוון שיהודי הנשוי לאשה כשרה, שמור במידה מסויימת, וסוף סוף יחזור לכור מחצבתו.

גם בבור העמוק הזה מגיע הצו האלוקי בפרשתנו: "אם בגפו יבוא בגפו יצא", לאמור, שרק כאשר העבד היה נשוי קודם לאשה יהודייה מותר לו לשאת שיפחה, זאת מכיוון שיהודי הנשוי לאשה כשרה, שמור במידה מסויימת, וסוף סוף יחזור אחרי שחרורו לכור מחצבתו

נכון, הוא הושלך ממחנה הקדושה, ילדיו מן השפחה לא ייחשבו יהודים, אך בכל זאת יש מי שמוסתכל עליו ודואג לו – הקדוש ברוך הוא מצווה ומזהיר לעשות הכל שגם רחוק ושפל זה לא יודח לגמרי ממחיצת הקדושה.

פרשה זו עומדת כתמרור בעיקולי הדרכים בהם נתקל האדם ורואה את עצמו כה רחוק מבוראו; התורה קוראת לו: 'לעולם אל תעלה על דעתך שנוטשת. לעולם אל תחשוב שאינך יקר בעיני בוראך'. גם לך הוכנו דרכי הצלה. גם אתה בן יקר וחביב, שבשמים כה משתוקקים להצלתו. הצדיקים כבר הכינו והתוו דרכים ולימודים, בהם גילו עצות ונקודות אור שגם הרחוק ביותר מן הקדושה יכול לאחוז בהם. על האדם רק לחפש אחריהם ולקבל אותם בפשטות ובאמונה תמימה, כי אז גם בעמקי עמקים תיסלל לו הדרך לצאת מחושך לאור.

חוקי הלימוד היומי

יום	יום בחודש	מותר ל"ן	ליקוטי תפילות	ליקוטי תפילות	הדף היומי
שבת	כד	ד.	ה"ב	ה"א	זכחים
א	כה	ד:	ג	קצטר	פ
ב	כו	ה:	נד	רארב	פא
ג	כז	ה:	נה	רגרו	פב
ד	כח	ו.	נו	רו רח	פד
ה	כט	ו:	זו	רטרי	פה
ו	ל	ז.	זח	ריאריב	פו

יום של הפצה

כח שבט
לע"נ ר' דוד מאיר בן אסתר ז"ל
א' דר"ח אדר
ר' אלתר נפתלי בן ציון ב"ר שמואל הלוי חורביץ זצ"ל
לע"נ ר' דוד בן רחל ז"ל

י"ל ע"י 'אוצרות ברסלב'

ת.ד. 50617 בית שמש

טל. במשרד: 02-9993338 פקס: 02-9926066

לשמיעת שיעורים בשפות שונות 02-9950000

בארה"ב ..... (718) 8552121

מוקד הישועות 1800-255-522

ניתן לקבל את הגליון מידי שבוע עם בדוא"ל
braslav@actcom.net.il
הפצה למנויים ובתי כנסיות: 057-3100646
הנצחה, תרומות ופרסום: 057-3100693

ה'סבון' של העצמות

ומתוודה על חטאיו, יוצאים החטאים מהעצמות, שכן הדיבור של המתוודה נובע מבחינה רוחנית מעצמותיו, כמו שכתוב: "כל עצמותי תאמרנה" (תהלים לה, ז). כך שהחטאים שבעצמות הופכים להיות דיבורים של וידוי.

מובן אפוא מדוע מנסה היצר לבלבל אותנו כל כך בעת הידוי – שרק לא נחשוב על כך ולא נתבונן במשמעותן של המלים. שהרי אם נתוודה כראוי, נוציא מעצמנו את כל חטאינו שהיצר כה התאמץ להחטיא אותנו בהם, עד שנהיה נקיים וטהורים, לבנות בקרבנו משכן לשכינה, וכמוכן גם נחסוך מעצמנו את כל העונשים והצרות שנגרמים בעטיים של העבירות; ואדרבא אם נעשה זאת באהבה, נקבל במקום כל עבירה שהתוודינו עליה הרבה מצוות, כמו שאמרו חז"ל שהשב בתשובה מתוך אהבה – נעשות העבירות שלו כזכויות (יומא פו ע"ב).

התיקון הזה, הניקוי והזיכוי מהחטאים, תלוי כמוכן באיכותו של הידוי; ככל שיהיה כנה יותר ומעמיק יותר – גם שחרור העצמות מהפגמים יהיה מושלם יותר. הדרך סלולה לפנינו, אם בכל וידי שאנחנו ממילא מבצעים, נחשוב יותר, נתבונן יותר, ניטהר ונזדכך יותר מהחטאים, ונזכה לחיים טובים יותר.

חזרת הש"ץ של שחרית ומנחה – בעת אמירת תחנון. יש המוסיפים להתוודות גם בסיום 'קריאת שמע על המיטה' או בעת התבודדות, ומסתבר שכדאי להשקיע בה קצת יותר תשומת לב.

התורה היא 'דבר השם', המינשר שלו כביכול, שעל ידו נברא העולם, כמו שכתוב: "בדבר ה' שמים נעשו" (תהלים לג, ו). והודות לדבר ה' הזה ממושיך להתקיים העולם, ככתוב: "לעולם ה' דברך ניצב בשמים" (תהלים קיט, ט).

ובפירוט יתר: רמ"ח (248) איברינו ושס"ה (365) גידיו הם כנגד רמ"ח מצוות 'עשה' שבתורה ושס"ה מצוות 'לא תעשה' שבה, וכשאנחנו מקיימים את התורה, אנחנו מקבלים חיות רוחנית לאיברינו וגידיו, אבל כשחלילה עוברים על התורה – פוגמים בחיות שבהם, כפי שאמר ירמיהו הנביא: "ותהי עוונתם על עצמותם". החטא נחקק בגוף ומתנקם בו, כמו שכתוב בתהלים: "תמוות רשע רעה" – הרעה בעצמה היא זו שמענישה את החוטא.

אולם יש עצה – וידי דברים. כשאדם חוזר בתשובה

"עוונותיו של אדם הם על עצמותיו, כמו שכתוב (יהואל לב, ו): 'ותהי עוונתם על עצמותם'. וכל עבירה יש לה צירוף אותיות, וכשעובר איזה עבירה – אזי נחקק צירוף רע על עצמותיו... ונקם בו, כמו שכתוב: 'עוונתיכם הטו אלה' (ירמיה ה, כה); וכתב: 'תמוות רשע רעה' (תהלים לה, כב).

"ועי' וידוי דברים, יוצא מעצמותיו האותות החקוקים עליהם ונעשה מהם הדיבור של הידוי. כי הדיבור יוצא מעצמותיו, כמו שכתוב: 'כל עצמותי תאמרנה' (תהלים לה, ז).

(ליקוטי מוהר"ן ח"א ד)

בין כל המצוות שאנו מקיימים בכל יום, מסתתרת מצווה אחת שעם כל חשיבותה ותועלתה הגדולה לבניין הרוחני שלנו, היא שכוחה למדי, דבר שכמוכן פוגם בקיום שלה. מעניין גם לציין, שהמצווה הזאת היא מצוות עשה מן התורה, ותופסת מקום מכובד ברשימת המצוות של הרמב"ם, 'ספר החינוך' ועוד.

מצווה חשובה זו היא מצוות הידוי. מצווה זו מתקשרת אצלנו עם יום הכיפורים, אבל לפי ספר החינוך: "מצווה זו נוהגת בכל מקום ובכל זמן, בזכרים ובנקבות" (סד).

אנו מקיימים את מצוות הידוי פעמיים ביום: בסיום

החסיד ר' מרדכי אלעזר רובינשטיין

בירושלים, וגם בחדרו אשר במירון, היה מכין ארוחות להשביע נפשות רעבים. כמו כן, במרתף בית הכנסת ברסלב במאה שערים האכיל והשקה קשי יום. היו לו שם שקים מלאים בגדים חדשים שהיה קונה ומחלקם לנוקקים ועניים.

עד ימיו האחרונים עסק בעבודת ה' במסירות נפש. ישב מדי פעם עם מקורבים צעירים ודיבר עמם דיבורים על התכלית, תוך כדי סיפורים על אנ"ש וניגוני התעוררות ודבקות ששמע מפייהם. דבריו עוררו כיסופים לקימת חצות והתבודדות וקיום שאר עצותיו של רבינו הקדוש.

ככ"ג בשבט שנת תשנ"ד נסתלק לעולמו.

הצדיק, שם מצאו את הנער והוכיחוהו: "כיצד נוכל לחתן אותך, כשאתה מתחבר אל רבי שמואל שפירא וחרביו?!"

אך לא לאורך זמן הצרה משפחתו את צעדיו; באחד הימים הגיע לירושלים החסיד רבי ישראל בער אודסר. כששמע על סבלו של הנער הלך אל אביו ושוחח עמו ארוכות, כשהוא מצליח להרגיע את רוחו. ואמנם למן אותו יום הניח רבי יהושע יונתן לבנו, ושוב לא מנע ממנו ללכת בדרכו בעבודת ה'. בסופו של דבר, כשראה את התועלת העצומה שצמחה לבנו מהתקרבותו לחסידות ברסלב, העריכו עד מאד, ובצוואתו שנדפסה בספרו 'זכרון יעקב יוסף' כתב עליו: "ואני מכיר את לב בני החסיד מר מרדכי אלעזר נ"י, שעובד את השי"ת בכל לבו במסירות נפש, ומואס בחיי התענוגים של עולם הזה".

בלילה שבו היה בן עשרים שנה, נערכה חתונתו, בהשתתפות מעט חסידי ברסלב שהתקבצו ובאו מירושלים ומשאר מקומות מושבותיהם, כדי לשמוח בשמחת נישואי המקורב הצעיר. השמחה והריקודים הרקיעו שחקים.

איש צדקה וחסד היה; מאסף היה מומן ותומך בפרנסת ביתם של חבריו. אף הכניס אורחים במסירות נפש, גם כאלו שחברתם לא היתה נעימה בלשון המעטה.

נולד בירושלים לאביו רבי יהושע יונתן רובינשטיין, מתלמידי המובהקים של הרה"צ רבי אהרן ראטה. בהיותו נער צעיר היה ר' מרדכי אלעזר משמש לפרקים את רבי אהרן ומתלווה אליו בנסיעותיו לערים וישובים נידחים, שם היה מעורר את העם לתשובה, וכך, באחד הימים מגיע מרדכי אלעזר בלוויית רבי אהרן ראטה אל הגליל, הם עלו למירון, ובמערות ציון רש"י פגש את חסידי ברסלב ששהו שם, הלא המה רבי שמואל שפירא, רבי אברהם יעקב גולדרייך, רבי יונה לבל ועוד.

היראה שעל פניהם ועבודתם את בוראם, עבודה שבלב, כבשו את לבו, וכשחזר לביתו השתוקק לפגוש שוב בחסידים אלו ולהתחבר עמם בעבודתם הקדושה. לאחר בירורים נודע לו שמקום שבתם הוא בציון של שמעון הצדיק שבפאתי שכונת שיח-גיראח.

ארזו הנער את חפציו, הניח צידה בתרמילו ויצא לעבר המקום. מאז שם לילות כימים במערת הציון, כשהוא קם בחצות, עוסק בתורה תפילה והתבודדות יחד עם חסידי ברסלב כאחד מן המניין, ושואב חיות מרובה מן השהיה במחיצתם.

באותם ימים היו חסידי ברסלב רדופים ובזויים, וכששמעו בני משפחתו של מרדכי אלעזר, כי חָבַר אל הברסלבר, נחרדו עד עמקי נפשם. הם באו לציין שמעון

כשהיצר רוצה להכריע איש כשר, הוא מצמיד לו איזה שיועון.

(אב"ב שו"ס מרבינו ז"ל סב)

חנם עדיף מנביא

"שוב לעירך, אולם לא לביתך – אלא לבית-המדרש; בית המנוס שלך יהיה תורה ותפילה. שם הכל מכירים אותך שאינך גנב חלילה, אלא סוחר נכבד שמשל בעסקיו. שמש בית המדרש יקבלך בסבר פנים יפות וידאג לך לארוחות, ואף יתן לך כר לשים תחת מראשותיך."

"כשישמעו קרוביך כי חזרת לעיר וכי יושב אתה בביתה" – יבואו לשם ויפתחו בצעקות והאשמות נגדך, אך אתה אל תענה דבר, אחוז בפלך השתיקה, ובעזרת ה' ישועתך תבוא."

דברי רבי נתן היוצאים מן הלב, נכנסו ללבו של הידיד, והוא החליט לעשות כעצתו. חזר ר' משה מברסלב למוהליב, שם פעמיו לביהמ"ד והשקיע עצמו בתורה ובעבודת ה'.

והנה, הפלא ופלא; דבר מדבר רבי נתן לא נפל ארצה; השמש חמל עליו ודאג לו לכל צרכיו. כעבור ימים ספורים הגיעו אשתו וקרוביה לביהמ"ד ופתחו ביוצקו. ר' משה, כעצת ידידו הדגול, אינו משיב דבר וחצי דבר. בתוך זמן קצר היתה העיר כמרוקחה: ר' משה היורד חזר, והרי הוא ספון בביהמ"ד! השמועה הגיעה לאוזני כמה מידידי, והם החליטו להחליץ לעזרתו; אספו סכום כסף ורכשו דוכן עם סחורה, כדי שזוגתו של ר' משה תוכל לסחור בה בשוק.

ברכת ה' היתה עמה, והיא הצליחה במסחרה, כשבעלה המתמיד מגיע מפעם לפעם ומושיט את עזרתו, עד שהצליחו להשיב את כל חובותיהם.

ר' משה המשיך לישב באוהלה של תורה. כעבור זמן כתב מכתב נרגש לרבי נתן: "ידיד נעוריי! צאתך הטובה הצילה אותי תרתי משמע, יושב אני בין כותלי ביהמ"ד והווגה בתורה. אשריך שעל ידך התגלגלה זכות גדולה כזו!"

ר' משה נקש על הדלת, ורבי נתן ניגש ופותח. "ברוך הבא, ידידי מנוער!" קיבל את פניו בלבביות. כטביעת עינו הבחין כי עננת עצב מרחפת על פני אורחו. ראשית חכמה הזמינו לסעוד בביתו ארוחה משביעה, וכשכילה לאכול שאלו לשלומו. ר' משה נאנח אנחה השוברת חצי גופו של אדם, וסיפר לו על המבוי הסתום שאליו נקלע בעקבות החובות שהשתרגו על צווארו. "הגעתי למסקנה", סיים ר' משה, "כי הדבר הנכון ביותר עבורי עכשיו, הוא לברוח ממקום מגוריי. בעיר פלוגית דר קרובי העשיר, הוא בוודאי יעמוד לעזרתי וידאג לי לעבודה מסודרת."

כשכילה דבריו, השיבו מוהרנ"ת: "חברי היקר, אכן בצרה גדולה אתה, אך החלטתך להיות 'בורח' אינה טובה". כשראה כי ידידו מביט בו בתמיהה, הסביר: "כשתבוא אל בית קרובך, הכרת פניך תעיד על שפל מצבך, ובו במקום יראה לך אותות אי שביעות רצון מבואך. גם את ידו הריקה יקמץ מלהושיט לך. הוא יברך אותך בשלום עליכם בשפה רפה, תוך כדי הושטת ראשי אצבעותיו. אולי יתן לך לסעוד אצלו סעודה או שתיים, אך לינת לילה מסופקני אם יציע לך. יתכן שגם בבית המדרש לא תוכל ללון, שכן במקום שאין מכירים אותך, עלולים לחשוך כך כנגב. "עצתי לך לברוח אל ה'!" סיים רבי נתן בקול נחרץ.

ידידים טובים היו, שניהם חבשו את ספסל בית המדרש בנמירוב עיר מגוריהם. בהמשך נפרדה דרכם. האחד, הלא הוא מורינו רבי נתן, היה לחתנו של רבי דוד צבי הגדול; ועבר לגור בברסלב; ואילו חברו ר' משה (שם שאלו לאדם אמיתי) נשא אשה מהעיר מוהליב ועבר לגור שם.

ר' משה החליט לשלוח ידו במסחר; הוא לווה סכומי כסף גדולים, השקיע אותם במסחרו, אך נחל כישלונות והפסיד את כספו. בנוסף לדלותו, הפך כאחת לבעל חוב גדול. הררה ר' משה במצבו העגום: 'מניין איש את חובתי לנזשים הרבים? אין לי אלא ליטול את מקל הנדודים, אברח לי אל עיר מרוחקת, שם אחפש מקור פרנסה – אולי אצליח להשיב קמעה קמעה את חובותיי העצומים'.

אמר ועשה. בבוקר בהיר עשתה לה השמועה כנפיים כי הסוחר הצעיר פשט את הרגל ונמלט בעור שיניו מאימת נושיו.

באותה שעה היה ר' משה מכתת רגליו בדרכים כאחד הקבצנים. נקלע לעיר 'ברסלב'. לפתע נזכר כי ידיד-נפש יש לו בעיר: הצדיק הקדוש רבי נתן שטרנהרץ. ידיעה זו היוותה עבורו קרן-אור באפילה; חבר נעורים נאמן שכזה, במצב מביש כשלו, כמוהו כאי של תקווה בלב אוקיינוס גועש.

השבוע לפני...

השבוע לפני 168 שנה

דפי הגהה ראשונים מ'ליקוטי הלכות'...

התרגשות רבה היתה מנת חלקו של מוהרנ"ת בראש חודש אדר א' שנת תר"ג; לאחר כארבעים שנה מאז החל לכתוב את ההלכות, בהתאם להוראת רבינו הקדוש שיתחיל לבאר את ארבעת חלקי השולחן ערוך על פי הליקוטי מוהר"ן; לאחר חודשים רבים שבהם שהה תלמידו רבי נחמן מטולטשין ברומניה לצורך ההדפסה – נפל דבר בברסלב: הגיעו דפי ההגהה הראשונים לביתו של מוהרנ"ת.

שמחה כפולה ומכופלת היתה למוהרנ"ת כאשר נוכח לראות כי איכות ההדפסה משובחת למדי, ביחוד לאחר האכזבה העמוקה שנחל כחצי שנה קודם לכן כאשר יצא מבית הדפוס שבבלמברג ספר 'ליקוטי עצות' ובו דפים שלמים מטושטשים לגמרי ועוד טעויות שונות ומשונות. לבו התרונן כעת למראה ההדפסה הברורה שיצאה מבית הדפוס שבעיר יאסי.

אך המלאכה עדיין לא הושלמה; בכדי לראות את הספרים יוצאים מבית הדפוס, צריך עדיין לגייס סכומי כסף ניכרים – נוסף על הכספים שהתקבלו בחודשי החורף, בהם סכב מוהרנ"ת כרחבי אוקראינה כדי להתרים את אנשי שלומו לדבר נשגב זה. עד כדי כך הגיעו הדברים, שבשבת חנוכה, לראשונה מאז הסתלקות רבינו הקדוש, נעדר מוהרנ"ת מבית מדרשו שבברסלב, לשם נהגו החסידים להתקבץ בשבת מיוחסת זו. במקום זאת שהה מוהרנ"ת בטשערין, כשהוא גם מוותר על השתתפותו בשמחת הפדיון הבן לינו – דבר המלמד על החשיבות היתירה שרחש להדפסת ספרו הגדול 'ליקוטי הלכות'.

בויום, בעוד דפי ההגהה הטריים מונחים לנגד עיניו, כתב מוהרנ"ת מכתב נרגש, מלא שמחה ותודה לה; לנגיד רבי אברהם בערניו נכד רבינו הקדוש, כשהוא מצרף אל המכתב דף אחד מדפי הליקוטי הלכות, שכן טובה ראה משמיעה.

להלן חלק מדבריו הנלהבים: "לכו חזו מפעלות ה', פוק חזי גבורתא דמרך, הלא למראה עיניכם יבוא רצון פה עלה אחד לדוגמא מעסקנו, אשר שלח לנו רבי נחמן ממקומו דרך קהילת בראד. יראו עיניהם וישמחו לבכם. ותהילה לא-ל, האומנות עולה יפה ומזהיר ומסודר ומתוקן כראוי. ימלא פי תהילת ה' אשר עד כה עורנו... זיוקו ונתחוקה בעד עסק גדול כזה, שהוא זכות הרבים לדורות. וה' יגמור בעדכם ובעדנו לטובה ויגלגל זכות על ידכם".

בהמשך הוא מבקש מרבי אברהם בער שימסור את הדברים לכל אנשי שלומו, וגם ישלח את הבשורה המשמחת לרבי אפרים ב"ר נפתלי מקרימנטשוק – "לשמח נפשו בישועתנו, וגם שישתדל לטובת העסק שם בכל כחו. וה' יצליחו בכל".

(עלים לתרופה, שצ)

לחידודא

חידה מס' 84

על איזה קטע מהתפילה אמר רבינו שבעת אמירתו: "ראוי להתעורר מאד בשמחה גדולה?"

הפתרון לחידה מספר 83

באיזה איש ממעשה יב שב'סיפורי מעשיות' זיהה מוהרנ"ת את עצמו?

- במליץ של המלך (אבניה ברזל)

זכה בהגרלה לחידה מס' 82

שלמה יהודה חג'בי, ירושלים.

בסך 50 ש"ח זכות קניה בחנות ספרים 'ברסלב' רחוב מאה שערים 110 ירושלים

לתשובות - התקשרו למערכת הממוחשבת 'אגרות ברסלב' 02-9950000. לאחרי בחירת השפה, הקשו 1-2-1-9 והשאירו הודעה. בין הפותרים נכונה עדי יום שני בשעה 12 בלילה. תערוך תגלה על זכות קניה בסך 50 ש"ח

מסילות

ליבון המסילות בעבודה ה'

שאלה:

איך יכול אדם לקרב לעבודת ה' אדם אחר השונה ממנו באופיו?

תשובת הרב נחמן מתיקולסקי:

לכל אדם יש נקודה מיוחדת רק לו, כמו באב בליקוטי מוהר"ן ח"א לד': "יש בכל אחד מישראל דבר יקר שהוא בחינת נקודה מה שאין בחבירו. ובחינה הזאת שיש בו יותר מחבירו הוא משפיע ומאיר ומעורר לב חבירו, והבירור צריך לקבל התעוררות ובחינה הזאת ממנו".

כך שאדרבה, דווקא משום שכל אחד שונה מחבירו באופיו, הוא יכול להשפיע יותר על זולתו, ועל כל אחד ואחד מוטלת השליחות השמיימית לגלות לאחרים את הנקודה המיוחדת לו בתורה הקדושה ולהשתדל בכל כוחו להאירה לזולתו, ובאותה מידה לקבל מחבירו את אור נקודתו.

אלא שהיצר חורש עצות ומזימות למונעו מתיקונו ולהפרידו מנקודתו, ומתוך ארסנל הכלים שברשותו לא מצא לו כלי מחויק נוק וקללה לאותה נקודה אלא א"ה... שלום. וכשרוממות השלום בפיו, הוא מביא את האדם לקטנות ונחיתות בפני חבירו, ובקריאה לשוויון ואחדות הוא מכניס בלב האדם הכנעה עצומה, מכחיש את כוחו וגורם לו לוותר מרצונו על גילוי נקודתו ולבודד בשליחותו עבודה נברא בשם... השלום.

בליקוטי מוהר"ן ח"א נו אומר רבינו: "יש מחלוקת שהוא לשם שמים, שהוא באמת דעת גדול מאוד יותר מהדעת של שלום. כי באמת זה המחלוקת הוא אהבה ושלום גדול". הסבר לדבר מצאנו בליקוטי מוהר"ן ח"א סד – שאילו היו כל תלמידי החכמים באותה דעה לא היה מקום לבריאת העולם, ורק על ידי שהם נחלקים זה מזה וכל אחד מהם מושך עצמו לצד אחר – על ידי זה נעשה ביניהם חלל פנוי, דבר המהווה בזעיר אנפין את סוד הצימצום שעל ידו נברא העולם, כידוע בתורת הקבלה.

נמצאנו למדים שתחילת תיקונו של האדם הוא במחלוקת. כלומר, ביכולתו לחלוק עצמו מהסובבים אותו ולעמוד על נאמנותו לאמת שבלבו ולהגן עליה מפני המנסים להכחישה ולדכאה.

זו היתה גדולתו של ה'תם' שעליו מסופר בסיפורי מעשיות: אשר לרבינו שהיה רגיל להגיב על כל השוואה בינו לבין מישהו אחר: "ה' מעשה שלי וזה מעשה שלו" – ראשי תיבות שלום – כי רק אחרי שלמד האדם את סוד המחלוקת דקדושה, יוכל להגיע לשלום של אמת.

ולא יתכן שלום אמיתי אלא על ידי מתן כבוד לזכותו של כל אחד לחלוק עצמו מחבירו, בדעתו ובדרך עבודתו. גם אם לפי דעתנו הוא טועה ואפילו אם הוא צועק עלינו, יש להניח לו להגיע אל האמת בקצב שלו בזמנו ובעיתו.

ומכיון שהמחלוקת הוא בחיי צמצום כנ"ל, הוא מהווה 'שורש הדינים' וכו' פורה למחלוקת יותר מאשר בכל עבודה אחרת; כאן יותר מכל תחום אחר מגרה היצר את האדם לכעס, שנאה, נחיתות, קנאה, נקמה, נטירה ורציחה, ועושק את האדם מהברכה הטמונה דווקא במחלוקת – וטורף את נפשו.

על כן, משכיל אל דבר צריך להרבות בתפילה, שזיכה לשמור מכל משמר על עצמאות מחשבתו ונשמתו, ולא להניח שיכחישוהו בשם השלום – ועם זאת להזיזו ממש במסירות נפש מכל מונע של שנאה וכיוצא בו לזולת שאיננו חושב כמוהו. ואדרבה, להרבות שלום ואחדות, שכן בוודאי בעומק ובפנימיות הלב, רצון שניהם שווה – לעשות רצון אבינו שבשמים.

מאורות

"ירפא ירפא" (שמות כא, יט)

"מכאן שניתנה רשות לרופא לרפאות" (ברכות ס ע"א)

"בשעה שמשגרין יסורים על האדם, משביעים אותם שלא יצאו אלא על ידי רופא פלוני ועל ידי סם פלוני" (עבודה זרה נה ע"א) – כיצד אפוא יכול כל רופא לאזור עוז ולנסות לרפא כל חולה, הרי יש סמים רבים שבסגולתם לרפא את החולה הספציפי ואיך יידע לכוון בדיוק את התרופה שהיא זו שנגור עליה מראש שתרפא אותו?

התשובה היא, שההגבלה שניתנה לחולה שיתרפא דווקא על ידי רופא פלוני וסם פלוני, מקורה בימדת הדין שמיחייבת את החולה לסבול עד הזמן הקצוב שבו יודמנו יחד הרופא והתרופה המסויימת. אבל על פי 'מידת הרחמים' יוכל אותו חולה להתרפא על ידי כל תרופה שהיא ועל ידי כל רופא שהוא.

לפיכך, קודם שפונים לרופא, יש לערוך 'פדיון נפש' כדי להמתיק את הדין, ורק אז, כשתשרוד מידת הרחמים, יוכל הרופא לנסות את כוחו, כי עם רחמי ה', כל סם יוכל להועיל.

זה שאמרנו חז"ל: "ורפא ירפא – מכאן שניתנה רשות לרופא לרפאות". ורפא ירפא – בניגוד (עם שתי המילים) 'פדיון נפש'. זאת כדי לרמוז לנו, שאחרי הפדיון נמתק הדין ויכול הרופא לרפאות את החולה.

(עפ"י ליקוטי מוהר"ן ח"ב, ג)

"ועבדתם את ה' אלוהיכם ויברך את לחמך ואת מימך ויהסרתי מן הלב מקרבך" (שם כג, כה)

כשמתפללים כראוי – אין נוקמים לתרופות. שכן כל כוחות המרפא שבעולם נובעים מדבר השם שמקיים את העולם בכל רגע, וכשמתפללים היטב קשורים לדבר ה' ועל ידי כך מושכים את כוחות המרפא גם אל הלבם ואל המים שאוכלים – וניתן להתרפא גם על ידם.

הוא שואמר: "ועבדתם את ה' אלוהיכם" – עבודה שבלב זוהי תפילה – ואזי יברך ה' את לחמך ואת מימך" – שיקבלו אל תוכם את כל כוחות המרפא – ובכך יסיר "מחלה מקרבך".

(עפ"י ליקוטי מוהר"ן ח"ב, א)

חברת עם נשמת
דרך צדיקים

לחם את הנשמה

מגוון מסלולי חורף מרתקים
בדרך צדיקים

ההרשמה בעיצומה

ירושלים: ח' בית ישראל 38 בני ברק: רח' רבי עקיבא 62
02-5410100 (ארצי)

כל שירותי הקרקע במקום אחד!

מטרה מטרה מטרה

- מטרה מטרה מטרה
- מטרה מטרה מטרה
- מטרה מטרה מטרה
- מטרה מטרה מטרה
- מטרה מטרה מטרה
- מטרה מטרה מטרה

ESL

הפתרון לתייר היחיד בעולם

02-999-72-72

רח' חפץ חיים 33 (ליד זכרון משה) ירושלים

המהפכה בטיסות							
<p>ירושלים</p> <p>הר"ר יחיאל מכלל ולסטיק ה"ר</p> <p>תרם והפיץ 500 גליונות</p> <p>לכבוד שמחת הולדת הבת שתי'</p> <p>זכות ההפצה ויחסי הרבים יעמדו לו לראות רוב נחת דקדושה</p>	<p>ירושלים</p> <p>הר"ר שמואל ליב גרינלד ה"ר</p> <p>תרם והפיץ 500 גליונות</p> <p>לכבוד שמחת הולדת הבן שיח'</p> <p>זכות ההפצה ויחסי הרבים יעמדו לו לראות רוב נחת דקדושה</p>	<p>בית עילית</p> <p>הר"ר יואל יהודה אנשין ה"ר</p> <p>תרם והפיץ 500 גליונות</p> <p>לכבוד שמחת הולדת הבן שיח'</p> <p>זכות ההפצה ויחסי הרבים יעמדו לו לראות רוב נחת דקדושה</p>	<p>בית שמש</p> <p>הר"ר ישראל מאיר סבב ה"ר</p> <p>תרם והפיץ 500 גליונות</p> <p>לכבוד שמחת הבן-מצוה לבנו נחמן נ'</p> <p>זכות ההפצה ויחסי הרבים יעמדו לו לראות רוב נחת דקדושה</p>	<p>בני ברק</p> <p>הר"ר יצחק גרנט ה"ר</p> <p>תרם והפיץ 500 גליונות</p> <p>לכבוד שמחת נישואי הבן אליעזר נ'</p> <p>זכות ההפצה ויחסי הרבים יעמדו לו לראות רוב נחת דקדושה</p>	<p>ירושלים</p> <p>משפחת דיסט ה"ר</p> <p>תרם והפיץ 500 גליונות</p> <p>לכבוד שמחת הרה"צ רבי יעקב מנחם מנדל ב"ר יהושע זאב דיטש זצ"ל נלב"ע כ"ב שבט תשמ"ה</p> <p>זכות ההפצה ויחסי הרבים יעמדו לו לראות רוב נחת דקדושה</p>	<p>ירושלים - בית שמש</p> <p>משפחת הורביץ ה"ר</p> <p>תרם והפיץ 1000 גליונות</p> <p>לכבוד שמחת לעי"נ אביהם הר"ר אלתר נפתלי בן ציון בן הרה"ח ר' שמואל הלוי הורביץ זצ"ל נלב"ע ל' שבט תשנ"ב תלצ"ב.</p> <p>זכות ההפצה ויחסי הרבים יעמדו להם לראות בכל מילי דמיטב</p>	<p>מנהטן - ירושלים - פלסטוב</p> <p>הר"ר ישראל זינגער ה"ר</p> <p>תרם והפיץ 1000 גליונות</p> <p>הרב ברוך מרדכי פראנק ה"ר והר"ר קלמן צבי בורשטיין ה"ר והר"ר מרדכי גוטליב ה"ר והר"ר נחמן גרוסמן ה"ר והר"ר הערשל כהן ה"ר והר"ר יהודה סרה ה"ר והר"ר נחמן פריד ה"ר והר"ר נחמן יוסף שטיינברג ה"ר</p> <p>זכות ההפצה ויחסי הרבים יעמדו להם להתברך בכל מילי דמיטב</p>
<p>ירושלים</p> <p>הר"ר דניאל קרלי ה"ר</p> <p>תרם והפיץ 500 גליונות</p> <p>לכבוד שמחת הולדת הבת שתי'</p> <p>זכות ההפצה ויחסי הרבים יעמדו לו לראות רוב נחת דקדושה</p>	<p>ירושלים</p> <p>הר"ר נחמן חמתי ה"ר</p> <p>תרם והפיץ 500 גליונות</p> <p>לכבוד שמחת הולדת הבן שיח'</p> <p>זכות ההפצה ויחסי הרבים יעמדו לו לראות רוב נחת דקדושה</p>	<p>הוד השרון - בית עילית</p> <p>הר"ר שמואל תפלינסקי ה"ר</p> <p>תרם והפיץ 500 גליונות</p> <p>לכבוד שמחת הולדת הבן שיח'</p> <p>זכות ההפצה ויחסי הרבים יעמדו לו לראות רוב נחת דקדושה</p>	<p>בית עילית</p> <p>הר"ר שמעון יצחק גלוק ה"ר</p> <p>תרם והפיץ 500 גליונות</p> <p>לכבוד שמחת הולדת הבן שיח'</p> <p>זכות ההפצה ויחסי הרבים יעמדו לו לראות רוב נחת דקדושה</p>	<p>ירושלים</p> <p>הח"מ מנחם מנדל למלך ה"ר</p> <p>תרם והפיץ 500 גליונות</p> <p>לכבוד שמחת אירוסיו</p> <p>זכות ההפצה ויחסי הרבים יעמדו לו לראות רוב נחת דקדושה</p>	<p>ירושלים</p> <p>הר"ר שמעון חיים מנטל ה"ר</p> <p>תרם והפיץ 500 גליונות</p> <p>לכבוד שמחת הר"ר יעקב יצחק ז"ל ב"ר יבלחט'א משה זלמן מנטל נלב"ע כ"ה שבט תשמ"ז</p> <p>זכות ההפצה ויחסי הרבים יעמדו לו לראות רוב נחת דקדושה</p>	<p>ירושלים</p> <p>יצחק נפתלי הילפין ה"ר</p> <p>תרם והפיץ 500 גליונות</p> <p>לכבוד שמחת אירוסיו הבת שתי'</p> <p>זכות ההפצה ויחסי הרבים יעמדו להם לראות רוב נחת דקדושה</p>	<p>ירושלים - בית שמש</p> <p>משפחת הורביץ ה"ר</p> <p>תרם והפיץ 1000 גליונות</p> <p>לכבוד שמחת לעי"נ אביהם הר"ר אלתר נפתלי בן ציון בן הרה"ח ר' שמואל הלוי הורביץ זצ"ל נלב"ע ל' שבט תשנ"ב תלצ"ב.</p> <p>זכות ההפצה ויחסי הרבים יעמדו להם לראות בכל מילי דמיטב</p>

מהפכה באש"ל | **מהפכה בטיסות** | **מהפכה בנסיעות**

פטרונות לינה ואוכל באומן סמוך לציון ובכל רחבי אוקראינה

קו מידע אונליין מערכות המידע שלנו יבדקו עבורכם מהו הכרטיס הזול ביותר לאוקראינה

לראשונה בודדים ומשפחות נוסעים לאומן בבטחון, בנוחות, במינימום עלות

המהפכה כבר כאן...

מוקד אירופונים [ארצי]: 02-800-80-80

EuroPnim